

สรุปการเสวนา

การผลิตและใช้ราบีวเวอเรียควบคุมแมลงศัตรูพืช

จากงานวิจัยสู่มือเกษตรกร ภายใต้ความร่วมมือของ สวทช. กับกรมส่งเสริมการเกษตร

Production and utilization of *Beauveria bassiana* for insect pest control:
from research to farmers (under collaboration between NSTDA and DOAE)

วันพุธที่ 30 มีนาคม 2559 เวลา 14.00 - 16.30 น.

ห้องประชุม CC-305 ชั้น 3 อาคารศูนย์ประชุมอุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย

สวทช. โดยศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ ได้คัดเลือกพบเชื้อราบีวเวอเรีย (*Beauveria bassiana*) จากธรรมชาติในประเทศไทย เป็นเชื้อราที่มีประสิทธิภาพควบคุมแมลงศัตรูพืชได้หลายชนิด เช่น เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เพลี้ยแป้ง เพลี้ยอ่อน หนอนผีเสื้อ และได้พัฒนากระบวนการผลิตก่อนเชื้อสดที่มีขั้นตอนการควบคุมคุณภาพ ปัจจุบัน สวทช. ร่วมกับกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตราบีวเวอเรียและการควบคุมคุณภาพเพื่อให้ได้หัวเชื้อและก้อนเชื้อที่มีประสิทธิภาพสูงให้กับเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร และเกษตรกร การเสวนาครั้งนี้จึงจัดขึ้นโดยมุ่งหวังให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานตั้งแต่งานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์โดยเกษตรกร เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ที่ถูกต้อง สร้างเครือข่ายเกษตรกรให้กว้างขวางยิ่งขึ้นผ่านกลไกกรมส่งเสริมการเกษตร

วิทยากรเสวนา

สวทช.

1. ดร.มงคล อุดมโท (ห้องปฏิบัติการวิจัยการควบคุมทางชีวภาพ ศช.)
2. นางสาวสุชาดา มงคลสัมฤทธิ์ (ห้องปฏิบัติการปฏิสัมพันธ์ของจุลินทรีย์ ศช.)

กรมส่งเสริมการเกษตร และเกษตรกร

1. ผอ.ประสงค์ ประไพตระกูล (ผู้อำนวยการกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร)
2. ผอ.อารีย์พันธ์ อุปนิสากร (ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี กรมส่งเสริมการเกษตร)
3. นายปฐพี พวงสุวรรณ (ประธานกลุ่มชีวภาพบ้านนาคู อ.ผักไห่ จ.พระนครศรีอยุธยา)
4. นายสมศักดิ์ วงศ์ไช (เกษตรกรผู้ปลูกพริก อ.หนองม่วงไข่ จ.แพร่)

ดำเนินรายการโดย

ดร.บุญเฮียง พรหมดอนกอย ห้องปฏิบัติการวิจัยการควบคุมทางชีวภาพ ศช.

หัวข้อเสวนา

1. เชื้อราบิวเวอเรีย..จากงานวิจัยสู่มือเกษตรกร
2. ผลิตเชื้อราอย่างไรให้มีคุณภาพและใช้ประโยชน์อย่างถ้วถึงผ่านกรมส่งเสริม
3. ผลิตแล้วไม่ตรวจคุณภาพจะเกิดอะไรขึ้น
4. แลกเปลี่ยนประสบการณ์การผลิตและการใช้เชื้อราบิวเวอเรียเพื่อควบคุมแมลงศัตรูพืช กับเกษตรกร

สรุปประเด็นเสวนา

ผอ.ประสงค์ ประไพตระกูล ผู้อำนวยการกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร กล่าวเปิดงาน กรมส่งเสริมการเกษตรมุ่งส่งเสริมให้เกษตรกรและชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองในการจัดการศัตรูพืช ภายใต้การดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช (ศทอ.) ทำหน้าที่ผลิตหัวเชื้อ ถ่ายทอดความรู้ผ่านการจัดอบรมการผลิตก้อนเชื้อสด และบริการตรวจสอบคุณภาพสารชีวภัณฑ์ต่างๆ และมีศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ซึ่งก่อตั้งขึ้นจากการรวมกันของเกษตรกรตำบลละ 1 แห่ง ทำหน้าที่นำหัวเชื้อไปผลิตเป็นเชื้อสดพร้อมใช้สำหรับควบคุมแมลงศัตรูพืชในแปลงของเกษตรกร โดยเจ้าหน้าที่อารักขาพืชจังหวัดจะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงในการบริการข้อมูลทางด้านวิชาการ และการจัดอบรมอย่างสม่ำเสมอ

ดร.มงคล อุตมโท และ นางสาวสุชาดา มงคลสัมฤทธิ์ ได้นำเสนอข้อมูลทางด้านวิชาการกลไกการทำงานของเชื้อราบิวเวอเรีย การผลิต การควบคุมคุณภาพของเชื้อรา และได้นำเสนอผลการสุ่มตรวจผลิตภัณฑ์เชื้อราบิวเวอเรียแบบก้อนเชื้อสดพร้อมใช้ และแบบเป็นซองผลิตภัณฑ์ ซึ่งพบว่า ตัวอย่างก้อนเชื้อสดส่วนใหญ่เป็นเชื้อราชนิดอื่นไม่พบเชื้อราบิวเวอเรีย และตัวอย่างของผลิตภัณฑ์ก็ไม่พบเชื้อราบิวเวอเรียด้วยเช่นกัน ซึ่งเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจะร่วมกันนำวิธีการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพที่ได้รับถ่ายทอดจาก สวทช. ไปดำเนินการในพื้นที่ต่างๆ ต่อไป นอกจากนี้ ยังมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และปัญหาต่างๆ ในระหว่างการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร เช่น เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจต่อการใช้สารชีวภัณฑ์ทำให้ฉีดพ่นตอนเช้าที่จะเจออากาศร้อนจัดระหว่างช่วงวัน การนำสารชีวภัณฑ์เช่นราบิวเวอเรียไปผสมกับเชื้อราชนิดอื่นหรือสารเคมีที่มีฤทธิ์กำจัดเชื้อรา เกษตรกรบางพื้นที่นำเชื้อราบิวเวอเรียที่เกิดการปนเปื้อนนำมาใช้ทำให้ไม่ได้ผลต่อการควบคุมแมลงศัตรูพืช เป็นต้น การใช้สารชีวภัณฑ์จำเป็นต้องใช้ควบคู่กับความรู้ความเข้าใจ สารชีวภัณฑ์ต้องใช้เวลาออกฤทธิ์ อุณหภูมิความชื้นต้องเหมาะสม และต้องใช้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับลักษณะบริเวณที่อยู่อาศัยและวงจรชีวิตของแมลงเป้าหมาย จึงจะได้ผล เกษตรกร นายปฐพี พวงสุวรรณ (ประธานกลุ่มชีวภาพบ้านนาคู อ.ผักไห่ จ.พระนครศรีอยุธยา) และ นายสมศักดิ์ วงศ์ไช (เกษตรกรผู้ปลูกพริก อ.หนองม่วงไข่ จ.แพร่) ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตและการใช้เชื้อราบิวเวอเรียควบคุมแมลงศัตรูพืชทั้งจากนักวิจัย สวทช. และเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร ได้บอกเล่าเรื่องราวต่างๆ ที่ได้นำไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง พบว่า แมลงศัตรูพืชทั้งในแปลงนา และแปลงพริก ไม่ได้หายไปไหนที่แต่ค่อยๆ ลดจำนวนลง ถึงจะไม่เร็วเท่าสารเคมี แต่ปลอดภัยกว่า ลดค่าใช้จ่ายของสารเคมี

การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตเชื้อราบิวเวอเรียหรือสารชีวภัณฑ์อื่นๆ ให้กับเกษตรกรจะต้องถ่ายทอดข้อมูลองค์ความรู้พื้นฐาน สร้างความเข้าใจในขั้นตอนต่างๆ ของการผลิต การตรวจสอบและการควบคุมคุณภาพ และการนำไปใช้อย่างถูกวิธี เพื่อให้เกษตรกรยอมรับและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างถูกต้องและยั่งยืน

มีผู้เข้าร่วมเสวนาทั้งสิ้น 109 คน

ภาพประกอบกิจกรรม

